

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Prezentace

19. Tvorba časopisů

www.isspolygr.cz

Vytvořil:
Tomáš Fabián
Vytvořeno dne: 19. 4. 2013

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Prezentace

DUM číslo: 19
Název: Úprava časopisů

Strana: 1/15

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	3. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISŠP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Autor	Tomáš Fabián
Tématická oblast	Prezentace
Název DUM	Tvorba časopisů
Pořadové číslo DUM	19
Kód DUM	VY_32_INOVACE_19_OV_FA
Datum vytvoření	19. 4. 2013
Anotace	Dokument obsahuje vysvětlení, jak se upravují texty v časopisech

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora.

Časopis je periodický tisk, vycházející v pravidelných intervalech, nejméně 2x ročně pod stejným názvem, který má předem stanovené zaměření a neslouží k aktuálnímu zpravodajství. Jsou náročnější na zpracování než noviny, proto vycházejí v delších intervalech.

Podle periodicity rozeznáváme týdeník, čtrnáctideník, měsíčník a ostatní časopisy.

Formát časopisu – pro časopisy se používá formátu řady A nebo B, formát časopisů tištěných na rotačních TS je odvozen z šíře papíru a z objemu tiskového válce rotačky.

Úprava časopisu – tématická rozmanitost se odráží i v jejich úpravě.

Obálka časopisu – mívá ustálenou grafickou úpravu, aby se lišila od ostatních podobných periodik. Na obálce je nejdůležitější název. Volí se pro něj výrazné, dobře čitelné písmo. Důležitými údaji jsou číslo, ročník, cena.

Titulky – rozhodují v časopisech o úrovni grafické úpravy strany. Je třeba dbát na charakter a formát časopisu, šířku sloupců, velikost základního písma a potřebnou výraznost titulků.

Podtitulky – vysvětlují nebo doplňují hlavní titulky a jsou vysazeny pod nimi, obvykle z menšího stupně písma.

Mezitulky – slouží k orientaci čtenářů a umísťují se mezi textem. U vícesloupečné sazby mezitulky nesmí být umístěny ve stejné úrovni

Záhlaví – používá se hlavně stálé záhlaví (opakující se rubriky v každém čísle), které bývá upravováno často v hlavě nebo k patě strany společně se stránkovou číslicí.

Obsah – je většinou na 2. straně obálky nebo na první textové straně. Má stálou úpravu a může být spojen s tiráží.

Inzerát – zaplacené tiskové oznámení, obsahující nejčastěji nějaké upozornění nebo nabídku.

Tiráž – obsahem odpovídá informacím v novinách. Její úpravě je třeba věnovat pozornost, protože svou úrovní reprezentuje grafickou úpravu časopisu.

Základní nastavení dokumentu (In Design)

Nastavení dokumentu

Formát	A4
Protilehlé stránky	ano/ne
Textový rámeček	ano
Sloupce	maximálně 4 sloupce (nejčastěji 3 sloupce)
Mezera mezi sloupci	4 nebo 4,5 nebo 5 mm
Okraje	levý – 15 mm pravý – 15 mm horní – 15 mm (hodnotu zvětšujeme o velikost záhlaví) spodní – 20–25 mm (mezi textem a stránkovou číslicí je alespoň jeden volný řádek, pod stránkovou číslicí je okraj minimálně 10 mm)
Spadávka	3 mm

Práce s předlohou

Předloha A

(protilehlé stránky NE)

editaci textového rámečku a úpravu okrajů měníme zásadně na předloze

Záhlaví

na předloze

Stránková číslice

na předloze vytvoříme v zápatí textový rámeček přes celou šíři sazebního obrazce. Do něho umístíme proměnou stránkovou číslici > menu Text > Vložit speciální znak > Automatické číslo stránky.

Označíme znak „A“ a určíme styl liché stránkové číslice

Číslování stránek

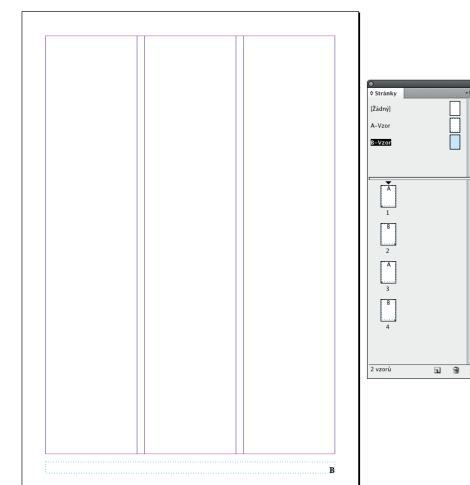
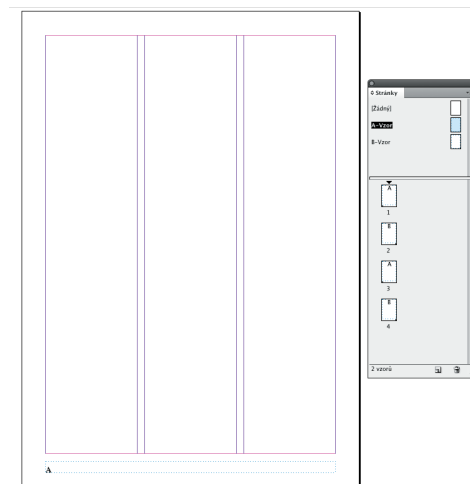
ne na předloze, ale na stránce. Paleta Stránky > Volby číslování a oddílu

Předloha B

paleta Stránky > Nový vzor > vzor B, odvozen od vzoru A.

Všechny objekty, které byly umístěny na vzoru A, budou zkopírovány na předlohu B. Pokud upravíme objekty na předloze A, změna se promítne i na stejné objekty na předloze B.

Označíme znak „B“ a určíme styl sudé stránkové číslice.

Práce s předlohou

Předloha A

(protilehlé stránky Ano)

editaci textového rámečku a úpravu okrajů měníme zásadně na předloze

Záhlaví

na předloze

Stránková číslice

na předloze vytvoříme v zápatí textový rámeček přes celou šíři sazebního obrazce. Do něho umístíme proměnou stránkovou číslici > menu Text > Vložit speciální znak > Automatické číslo stránky.

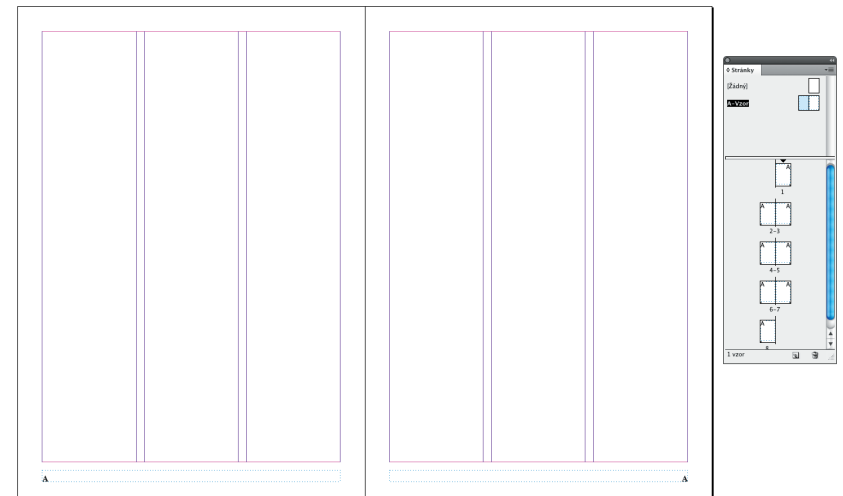
Označíme znak „A“ a určíme styl liché stránkové číslice.

Zkopírujeme textový rámeček na sudou stranu.

Označíme znak A a určíme styl sudé stránkové číslice.

Číslování stránek

ne na předloze, ale na stránce. Paleta Stránky > Volby číslování a oddílu

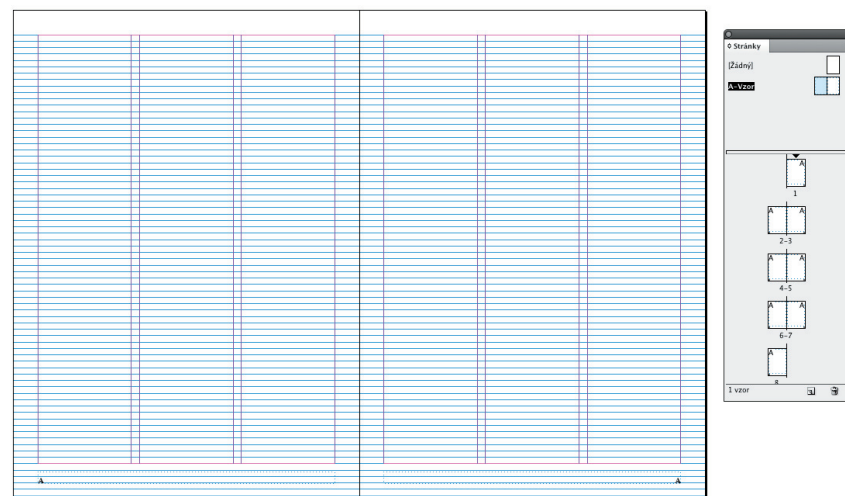

Nastavení mřížky účaří

Menu Úpravy > Předvolby > Mřížky

Začátek	podle horního okraje (15 mm)
Dílky po	podle prokladu základního textu
	10 b písmo dílky po 12 b
	9 b písmo dílky po 11 b
	8 b písmo dílky po 10 b

V sazebním obrazci musí být určitý počet řádků – upravíme okraje nebo natáhneme mřížku až ke spodnímu okraji sazby (pozor na hodnotu prokladu u základního textu).

Formátování textů pomocí odstavcových stylů

Načteme text vytvořený v textovém programu (zaktivujeme textový rámeček – APPLE+SCHIFT).
Text je napsán jedním druhem písma bez vyznačování, zarovnání na praporek, bez volných řádků, odstavce oddělené entrem.

Základní odstavec

Všeobecné	odvozen od – bez odstavcového stylu
Základní znak. formáty	písmo – dle charakteru časopisu, dobře čitelné řez – obyčejný velikost – 9 b proklad – 11 b
Další znakové formáty	100 %, 100 %, 0, 0
Odsazení a mezery	zarovnání do bloku, poslední doleva odsazení prvního řádku – hodnota velikosti textu zarovnání na mřížku účaří – všechny řádky
Dělení slov	slova delší – 5 po prvních – 2 před posledním – 3 limit dělení – 3 zakliknout dělit slova i s velkými písmeny nevolit Dělit poslední slovo v odstavci
Zarovnání	mezery slov – min. 85 %, požadovaná 100 %, max. 133 % (150 %) mezery znaků – min. 0 %, požadovaná 0 %, max. 4 % mezery glifů – min. 100 %, požadovaná 100 %, max. 100 % automatický proklad – 120 %

Barva znaků
Základní odstavec+
pokud uložíme novou barvu do vzorníku barev, zobrazí se nám v nabídce znaménko plus upozorňuje, že v odstavci jsou jiné parametry textu než jsou definovány v odstavcovém stylu.
Odstranění problému – alt + klik na název Základní odstavec v paletě Odstavcové styly.

Titulek, nadtitulek, podtitulek

Všeobecné odvozen od – bez odstavcového stylu
Základní znak. formáty písmo – dle charakteru článku
Odsazení a mezery zarovnání doleva, na střed
odsazení prvního řádku – 0
zarovnání na mřížku účaří – žádné
Dělení slov nedělit
Barva znaků

Úvodník

Všeobecné odvozen od – bez odstavcového stylu
Základní znak. formáty písmo – dle charakteru článku, větší velikost, vyznačovací řez
Odsazení a mezery zarovnání doleva, do bloku (pozor na mezislovní mezery)
odsazení prvního řádku – 0
zarovnání na mřížku účaří – žádné
Dělení slov nedělit
Barva znaků

Mezitimulky

Všeobecné	odvozen od – bez odstavcového stylu
Základní znak. formáty	písmo – dle charakteru článku, vyznačovací řez u verzálek – optické vyrovnání, případně prostrčení
Odsazení a mezery	zarovnání doleva, na střed odsazení prvního řádku – 0 zarovnání na mřížku účaří – žádné mezera před a za odstavcem – vypočítat podle velikosti písma Mezitimulků a kroku sítě. Nad mezitimulkem musí být větší mezera než pod ním
Dělení slov	nedělit
Barva znaků	

Vložení značky • menu Text > Vložit speciální znak > Tabulátor odsazení zprava

Na závěr v textu odstraňujeme jednoznakovky na konci řádku (můžeme spojit jednoznakovku s dalším slovem – menu Text > Vložit prázdné místo – nerozdělitelná mezera. Nebo vložíme tvrdý konec řádku (SHIFT + ENTER). Mnohé programy mají doplněk na odstraňování jednoznakovek.

Překontrolujeme text, konce řádků, aby nedošlo k nevhodnému rozdělení např. spojených výrazů.

Ilustrace a obrázky

Při uspořádání obrázků je třeba dbát zásad:

- odstup mezi obrázky má odpovídat odstupům obrázků od textu
- obrázky stojící nad sebou mají mít stejnou šířku, vedle sebe stejnou výšku
- dvě protilehlé strany mají být upravovány s ohledem na celkový dojem obou stran
- střídání velkých a malých obrázků může být účelné, ale musí mít určitý řád, který je dán obsahem obrázků

Photoshop	rozlišení 300 dpi u autopií, 600 dpi u pérovek velikost 100 % (možno zvětšit nebo zmenšit o 10 % v InDesignu) upravené pro tisk s barevnou korekcí v režimu CMYK (Fogra 39) nejlépe ve formátu TIFF (zachová barevnou informaci)
Umístění	na šířku sloupce, přes dva sloupce, na celou šíři, na spad vně stránky, přecházející ve hřbetu na druhou stranu
Obtékání textu	nahoře, dole – zadáváme menší, aby neodskočil text zleva, zprava – jako je mezera mezi sloupci
Ořezová cesta	umístíme ji mezi sloupce lépe vychází obtékání textu formát EPS typ – stejná jako ořezová mezera – 4 mm (zadáme menší, aby neodskočil text) text musí být ze všech stran stejně vzdálen od obrázkových rámečků

Kontrolní otázky:

1. Popiš jednotlivé části časopisu.
2. Co je to předloha?
3. Jaký má význam formátování textů?
4. Proč používáme mřížku účaří?

Zdroje:

Ing. POP Pavel, FLÉGER Jindřich, POP Vladimír. Sazba1: Ruční sazba. Vydání druhé. Praha: SPN, 1989. 185 stran.
ISBN 85-30-44/2.